پرونده
گزارشی از

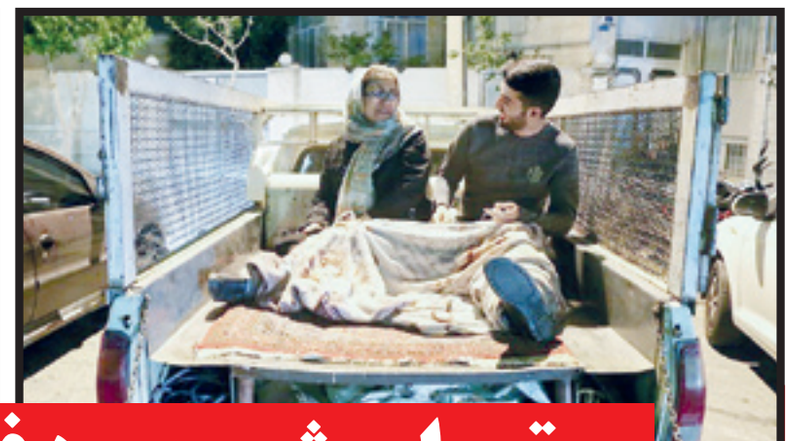

تهران شهر بی‌دفاع مقابل زلزله

در شبی که ماه در آسمان ایران کامل بود هفت نقطه از کشور به لرزه درآمد. بزرگ‌ترین زمین‌لرزه با بزرگی ۵/۱ ریشتر مربوط به تهران با مرکزیت اطراف دماوند بود که ساعت ۴۸ دقیقه بامداد جمعه ۱۹اردیبهشت‌ماه بسیاری از ساکنان پایتخت را ناگزیر کرد شب را در خیابان‌ها و پارک‌ها به صبح برسانند. پس از تهران استان‌های مازندران، البرز، قم و لرستان با تکان‌هایی خفیف‌تر به لرزه درآمدند. براساس آخرین گزارش‌ها یک مرد و یک زن براثر پیامدهای ناشی از حادثه فوت و ۲۳نفر هم مصدوم شدند.

لحظاتی بعد از وقوع حادثه و پیش از آن که تیم‌های امداد خود را به کانون حادثه حوالی شهرستان دماوند برسانند بسیاری از ساکنان تهران از منازلشان خارج شده و خود را به فضای باز رسانده بودند. در استمرار روزهایی که بسیاری از شهروندان به دلیل شیوع بیماری کرونا ناگزیر به ماندن در خانه‌ها شده بودند این زمین لرزه بود که آنها را ناگزیر کرد که برای ساعتی قرق خانه‌هایشان را بشکنند و بیرون از خانه تجربه‌ای که از سر گذرانده بودند را با هم به اشتراک بگذارند. یکی از موضوعات مطرح شدن بین شهروندان که از پرسش‌های اساسی هم به شمار می‌رود این بوده و هست که اگر حادثه‌ای بزرگ‌تر در تهران اتفاق بیفتد چه خواهد شد؟ اشاره به تراکم جمعیت بسیار بالا، ساختمان‌ها و سازه‌های بلند که به صورت ناهمگون ساخته شده و نبود مفر برای خارج شدن از گستره شهر و حرف زدن درباره تجربه حادثه آتشین پلاسکو که با بسیج تمامی امکانات تهران ۹ روز برای آوار برداری آن زمان صرف شد از موضوعاتی بود که پس از زلزله بین مردم مطرح شده و می‌شود اما پاسخ عملی و واقع‌بینانه به آن داده نشده است. تنها راهکار عملی مسئولان در این حادثه تکرار هشداری بود که در زمین‌لرزه ۵/۲ ریشتری شامگاه چهارشنبه ۲۹آذرسال ۱۳۹۶ تهران به شهروندان داده شد و آن این بود که خونسردی خود را حفظ کنند و مراقب زنان، کودکان و سالمندان باشند و در شرایط کرونایی اگر بیرون از خانه‌هایشان هستند فاصله‌گذاری اجتماعی را رعایت کنند. پمپ‌بنزین‌ها هم در شبی که زمین تهران لرزید با ترافیک خودروها مواجه شد. بسیاری از شهروندان به دلیل نگرانی از بروز احتمالی حادثه‌ای عمیق‌تر ترجیح دادند که با پر کردن باک خودروهای‌شان آمادگی برای خارج شدن از شهر را داشته باشند.

■ قربانیان حادثه

همزمان با وقوع حادثه مجتبی خالدی، سخنگوی سازمان اورژانس کشور از آماده‌باش بیمارستان‌های فیروزگر، حضرت رسول(ص)، امام خمینی، امام حسین(ع) و شهدای تجریش خبر داد. منصور درجاتی، مدیرکل مدیریت بحران استان تهران هم درباره خسارت‌های زمین‌لرزه گفت: در شهرستان دماوند یک مرد ۶۰ساله هنگام فرار براثر ضربه به سر و یک زن ۲۱ساله براثر ایست قلبی، جان خود را از دست دادند و ۲۳ نفر هم مصدوم شدند. از این تعداد ۱۲ نفر مصدومیت جدی نداشتند و ۱۱ مصدوم دیگر هم پس از انتقال به مراکز درمانی ترخیص شدند.

■ فاجعه جهانی

اسماعیل نجار، رئیس ستاد بحران کشور اعلام کرد که همزمان با وقوع حادثه تیم‌های امداد در آماده‌باش کامل قرار گرفته و در کانون حادثه حاضر شدند. او تأکید کرد که مدل این لرزه‌ها تاحدی نگرانی‌ها بابت احتمال وقوع زلزله قوی‌تر را کمتر کرده است اما اگر شدت لرزه‌ها به شکل تصاعدی افزایش یا کاهش پیدا کند نگرانی ما هم بیشتر می‌شود. نجار در عین حال تأکید کرد که این موارد بر اساس تجربیات قبلی بوده و تحت هر شرایطی لازم است مردم آمادگی خود را حفظ کنند. وی همچنین به فارس گفت در صورت وقوع زلزله ۷ ریشتری در تهران بر ۲ میلیون نفر تأثیر مستقیم خواهد داشت و یک فاجعه بین‌المللی رقم خواهد خورد. نجار تأکید کرد در حال حاضر تنها ۲۰ درصد با تمامی امکانات مقابل زلزله آماده‌ایم.

■ مردم در ۷۲ ساعت اول انتظار کمک نداشته باشند

«رضا کرمی محمدی» رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهرداری تهران هم به ایلنا گفت که زلزله ۵ ریشتری آسیب جدی به جایی وارد نمی‌کند و در نتیجه به شهر تهران نیز آسیب وارد نشده و گزارشی اعلام نشده است. وی در پاسخ به این سؤال که آیا مردم به سوله‌های مدیریت بحران مراجعه داشتند یا خیر گفت که مردم به سوله‌ها مراجعه نکردند و بیشتر در سطح پارک‌ها حضور داشتند. پایگاه‌های مدیریت بحران در مجموع به منظور امدادرسانی در نظر گرفته شده‌است و با هلال احمر و اورژانس و مراکز مدیریت هماهنگی‌های لازم برای حضور در سوله‌ها و استفاده از آنها را فراهم کردیم. کرمی محمدی با بیان اینکه سوله‌های مدیریت بحران برای اسکان مردم جایی ندارند و بیشتر برای امدادرسانی درنظر گرفته شده‌اند، گفت: در چنین شرایطی مردم باید به مراکز امن اضطراری مراجعه کنند. وی ادامه داد که تا ۷۲ ساعت آینده پارک‌ها و بوستان‌های پایتخت به صورت شبانه روزی باز هستند. وی افزود: در صورت بروز حادثه مردم در ۷۲ ساعت اول انتظار هیچ امدادرسانی جدی نمی‌توانند داشته باشند که در همه جای دنیا به همین صورت است لذا در صورت وقوع زلزله در لحظات اول پس از وقوع آن مردم باید به همدیگر کمک کنند و حفظ خونسردی لازمه این شرایط است. وی ادامه داد: توصیه ما به مردم این است که حتماً یک کیف اضطراری برای این شرایط داشته باشند، در این کیف باید چند وعده غذایی فاسد نشدنی، آب، اسناد و مدارک هویتی، جعبه کمک‌های اولیه و مواردی مانند رادیو و کبریت و... قرار داده شود.

■ ریزش سطحی آوار در روستاهای دماوند

مهدی حیدری، سرپرست فرمانداری شهرستان دماوند هم گفت که خسارت مالی ناشی از ریزش آوار در این شهر و روستاها وجود نداشته و هفت نفر مصدوم شده هم هنگام خارج شدن از خانه دچار حادثه شده‌بودند. سعید طاهری، رئیس جمعیت هلال احمر دماوند اما از ریزش مختصر دیوارها در روستاهای اطراف دماوند خبر داد و به تسنیم گفت که ارزیابی‌ها در این مناطق همچنان ادامه دارد. شاهین فتحی، مدیر هلال احمر استان تهران هم گفت: استان‌های معین تهران در حال آماده‌باش هستند و مرکز کنترل و هماهنگی هلال احمر استان تهران فعال شده است.

گفت‌وگو

رئیس پلیس پایتخت:

دستورالعمل‌های مقابله با بحران را مرتب تمرین کنیم

حفظ امنیت پس از وقوع زمین لرزه و مدیریت کنترل ترافیک در چنین شرایطی از مهم‌ترین موضوعات مدیریت بحران است که آن را با سردار حسین رحیمی، فرمانده انتظامی تهران بزرگ در میان گذاشتیم.

وقوع زمین‌لرزه در تهران بار دیگر ضرورت مدیریت بحران را مطرح کرده است. از آنجا که بسیاری از موضوعات در چنین شرایطی با رفتار پلیس در ارتباط است چه تدابیری به کار گرفته شده‌است؟

پلیس برای مقابله با بحران، دستورالعمل ویژه‌ای دارد که در آن همه مسئولیت‌ها و مأموریت همه یگان‌ها مشخص است و نیروها به همه آن توجیه و آگاه هستند. مأموریت همه رده‌ها از جمله در بحث ترافیک، رفت و آمد، کنترل محورهای مواصلاتی داخل شهر حتی پلیس پیشگیری و کلانتری‌ها که مسئولیت مراقبت، حفاظت منازل، اماکن و امنیت و انضباط عمومی شهر بر عهده آنهاست، در این دستورالعمل‌ها که مرتب در حال تمرین است به صورت رزمایش قبل از بحران مشخص است.

پلیس و رده‌های آن به تناسب اطلاعیه سازمان بحران در حادثه بامداد جمعه، جزو اولین دستگاه‌های پای کار بود و نیروها دقایقی بعد از اعلام حادثه به صورت آماده‌باش حاضر بودند و با طراحی اقدامات لازم این مأموریت تا نزدیک سحر ادامه داشت. وضعیت شهر نیز از طریق تصاویر و یگان‌های مختلف مراکز فرماندهی، کنترل و گزارش می‌شد. البته حواشی این حادثه نسبت به حادثه دو سال قبل خیلی کمتر بود و مردم هرچند در فضای باز و پارک‌ها حضور داشتند، اما این حضور کمتر بود.

خروج از شهر یکی از عکس‌العمل‌هایی است که در موقع بروز حادثه از سوی مردم دیده می‌شود. پلیس در خصوص راه‌های دسترسی مردم برای خروج از شهر چه تدابیری اندیشیده است؟

در مواقع بحران، هدایت و توجیه مردم برای عبور و مرور بر عهده پلیس راهنمایی و رانندگی و پلیس راه است. بامداد جمعه نیز همکاران ما بلافاصله در سطح شهر حاضر شدند و در این بخش با نیروهای پلیس راهنمایی و رانندگی همکاری خوبی داشتند تا از بار ترافیکی در سطح شهر و معابر خروجی شهر کاسته شود.

در مواقع بروز بحران یکی از نگرانی‌های نیروهای پلیس خانواده‌های آنهاست. چه تمهیداتی برای برطرف شدن این نگرانی صورت گرفته‌است تا به مأموریت آنها برای خدمت رسانی به مردم خدشه‌ای وارد نشود؟

این پیش‌بینی در زلزله قبل صورت گرفت تا همکاران بتوانند خانواده‌هایشان را به چند نقطه مرتبط با محیط‌های سازمان نیروی انتظامی منتقل کنند تا همکاران بدون نگرانی به مردم و آحاد جامعه خدمات لازم را ارائه دهند. این مهم در یکی از بخش‌های دستورالعمل کلی که گفته شد لحاظ شده است اما این پیش‌بینی‌ها تبدیل به تمرین نشده است.

یادداشت

مردم باید به عنوان امدادگر زلزله آموزش ببینند

■ جلال ملکی
سخنگوی آتش‌نشانی پایتخت

نیروهای آتش‌نشانی برای کمک‌رسانی به مردم همیشه در آماده‌باش هستند. در خصوص زلزله بامداد دیروز هم در حال آماده‌باش بودیم و آتش‌نشانان با مهیا کردن تجهیزات سعی کردند در صورت بروز حادثه عملیات خود را سرعت بخشند. این باور که آتش نشانی برای بحران تعبیه شده غلط است و گرنه در صورت بروز بحران ستاد بحران تشکیل نمی‌شد. مدیریت بحران به عوامل مختلفی بستگی دارد. یکی گستردگی آن و دیگر تجهیزات در اختیار و اینکه از نیروهای امدادی آن شهر چقدر حضور دارند. به همین دلیل بسیاری از شهرهایی که دچار آسیب می‌شوند در صورت نیاز از شهرهای دیگر به کمک آنها می‌روند. در بین کشورها ژاپن یکی از کشورهای قوی در مدیریت بحران است، اما همین کشور در سونامی چند سال قبل به کمک همه دنیا نیاز پیدا کرد. امریکا نیز که مدعی کنترل بحران است خاموش کردن آتش‌سوزی جنگل‌های کالیفرنیای آن چند ماه طول کشید. با توجه به همه این عوامل اما از اصل قضیه نباید دور شد و آن پیشگیری است. ساختمان‌های مقاوم و تجمیع ساختمان‌های قدیمی و در کل، شهرسازی متناسب با استانداردها در مدیریت بحران‌ها مؤثر است و خسارات ناشی از آن را به حداقل می‌رساند. سرانجام زمان عملیات نیروهای امدادی نیز کاهش خواهد یافت. فراموشی این مهم و رها کردن آن به امید دیگر سازمان‌ها باور غلطی است که در پی آن توان مدیریتی نیروهای امدادی از عهده آنها خارج است و گاهی کمک دیگر شهرها نیز خیلی ثمربخش نخواهد بود. عملکرد بالا در مواقع بحران از سوی کسانی است که از قبل این مسائل و سؤالات را طراحی کرده‌اند و در ادامه راه‌حل‌های آن را ارائه داده‌اند. با این تدبیر نیروهای امدادی با حداقل خسارت، در حد توان کارشان را انجام خواهند داد. با این وجود باز نمی‌توان گفت کدام کشور قطعاً و عالی می‌تواند بحران پیش آمده را مدیریت کند و این ادعا را داشته باشد که از عهده بحران برخواهد آمد.

آموزش نیروهای مردمی نیز بسیار مهم است؛ چراکه ممکن است تعداد نیروهای پرسنل امدادی در حد کافی نباشد و حتی ممکن است در آن حادثه خودشان نیز دچار آسیب شده باشند، بنابراین حضور نیروهای مردمی حائز اهمیت است. مجموعه این تدابیر و تصمیمات در گذشته می‌تواند در جمع‌آوری بحران در کوتاهترین زمان، مؤثر و حائز اهمیت باشد.

در مورد موقعیت ایران هم نمی‌توان Nعدد رتبه داد اما با توجه به بحران‌خیز بودن کشور پیشرفت‌های خوبی در این سال‌های اخیر داشته‌ایم. به تجربه می‌توان گفت مدیریت بحران نسبت به سال‌های قبل بهبود پیدا کرده است و قابل مقایسه با چند سال قبل نیست اما همچنان نیاز به تغییر و بازنگری دارد. در شهر تهران ۱۳۱ ایستگاه آتش‌نشانی داریم. آمار کشوری نیز در اختیار وزارت کشور است. به جز چند کلان شهر، در خیلی از شهرها، عدد ایستگاه‌ها دو رقمی نیست. البته این به معنای کم بودن نیست بلکه بستگی به جمعیت و حادثه‌خیز بودن آن شهر دارد.

دکتر مهدی زارع استاد پژوهشگاه زلزله و استاد دانشگاه خبر داد

زندگی ۱۷/۵ میلیون نفر روی گسل‌های فعال تهران

جناب آقای دکتر زارع، زلزله بامداد دیروز موجی از نگرانی و ناامنی برای ساکنان کلانشهر تهران و حاشیه آن به‌وجود آورد. برای ورود به بحث درباره وضعیت پایتخت و موقعیت آن مقابل بروز زمین لرزه توضیح دهید.

در مورد وضعیت لرزه خیزی تهران باید گفت گسل‌های تهران فعال هستند و همین زلزله‌های کوچکی که رخ می‌دهد حکایت از فعال بودن این گسل‌ها دارد. همین زلزله بامداد دیروز که روی گسل مشارخ داد زلزله متوسطی بود که خود این گسل اگر تکان بخورد زلزله بزرگتری به اندازه ۷ ریشتر یا بیشتر می‌تواند به‌وجود آورد. این گسل از یک سو در نزدیکی تهران است، می‌تواند مشکلات و آسیب‌های جدی را به‌وجود آورد و از سوی دیگر بر اساس سرشماری سال ۹۵ حدود ۳۰۰هزار نفر در اطراف این گسل در شهرهایی مثل پردیس، رودهن دماوند و... زندگی می‌کنند که جمعیت قابل توجهی است.

اما آنچه که در تهران مورد توجه و نگرانی است این است که در محدوده‌ای بین شهر جدید پردیس در تهران و شهر جدید هشتگرد در استان البرز جمعیتی حدود ۱۷میلیون و ۵۰۰هزار نفر زندگی می‌کنیم در واقع متمرکزترین جمعیتی است که در کل ایران در یک نقطه و یک محدوده زندگی می‌کنند و اگر بخواهیم درباره آسیب‌پذیری و تاب‌آوری این نقطه صحبت کنیم باید جنبه‌های مختلفی مانند تاب آوری فنی که به ساختمان‌ها و زیر ساخت‌ها بر می‌گردد یا تاب آوری سازمانی و ارگانی و تاب آوری اجتماعی و اقتصادی را بررسی کنیم.

در تاب آوری فنی ما در تهران زیر ساخت‌های با کیفیت بالا و خوب داریم اما در مقابل زیر ساخت‌ها و ساختمان‌های با کیفیت پایینی هم وجود دارد. در سال ۹۳ بر آورد شد حدود ۱۷ هزار هکتار بافت فرسوده و حاشیه نشینی داریم که چنانچه از همان سال تا الان هر سال حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ هکتار بازسازی و ساختمان سازی در تهران صورت گرفته باشد حدود ۲ تا ۳هزار هکتار ما بازسازی یا ساخت‌ساز داشته اینکه قسمت زیادی از آن هم متعلق به طبقه متوسط و زیر متوسطه است که به گفته مهندسان سازمان مهندسی تهران این ساخت و سازها از نظر کیفیت بتن‌ریزی و رعایت استانداردها حتی از ساختمان‌های شهر سر پل ذهاب که در زلزله سال ۹۶ تخریب شد پایین‌تر است که از نظر تاب آوری فنی ضعیف هستند و این زنگ هشداری است که باید به آن توجه ویژه کرد.

نکته دوم تاب آوری سازمانی است که سازمان‌های دولتی مربوطه پس از اتفاق چه پاسخی دارند که آن هم با توجه به مشاهدات ما در مدیریت شهری در مقابل حوادثی مانند حادثه پلاسکو خاطره خوشی به جای نگذاشت. در آن حادثه به رغم تلاش و از جان گذشتگی آتش‌نشانان و امدادگران در قسمت مدیریت آن ۹ روز برای جمع کردن آن حادثه طول کشید که عملاً نشان از تاب آوری ضعیف سازمانی بود.

اما تجربه‌های زلزله سر پل ذهاب و سیلاب‌های سال گذشته نشان داد که در زمینه تاب آوری سازمانی نیروهای مسلح انتظامی و نظامی از نظر تشکیلاتی نظم و ترتیب بهتری داشتند و خوش درخشیدند و بر اساس همین تجربه بهتر است در مواقع حوادث در کلانشهری مثل تهران تاب آوری سازمانی در قالب نیروهای مسلح سازمان دهی شود و نیروهای دیگر هم زیر نظر آنها عمل کنند.

نکته سوم تاب آوری اجتماعی و اقتصادی است که در هر دو مورد تجربه بیماری کرونا اتفاق افتاد و همدلی و همدردی مردم را شاهد بودیم و به رغم مشکلات و آسیب‌های زیادی که داشت دچار فروپاشی نشدیم و مردم در مجموع به طور نسبی خوب عمل کردند. در کل باید گفت که وضعیت فنی، سازمانی و اجتماعی و اقتصادی را با هم باید بررسی کرد و در نظر گرفت و به نتیجه رسید.

در مورد آتش سوزی پلاسکو و ضعف تاب آوری سازمانی گفتید حال اگر این آتش سوزی پس از زلزله در بعضی ساختمان‌ها رخ دهد چه وضعیتی داریم؟

پس از آتش‌سوزی ساختمان پلاسکو با تیمی زیر نظر خودم پارامترهای این حادثه را با سناریوهای مختلفی محاسبه و بررسی کردیم که اگر بعد از زلزله حادثه آتش سوزی رخ دهد چه اتفاقی می‌افتد؟ نکته‌ای که در آمد هشدار دهنده بود که اگر زلزله‌ای متوسط به بالا مانند زلزله بامداد دیروز در شهر تهران رخ دهد ما خیلی آسیب پذیر هستیم و مخصوصاً این آسیب پذیری در مناطق فرسوده بیشتر است.

شما چه راه حلی را پیشنهاد می‌کنید؟

ما هیچ راهی نداریم جز آن که این گره به‌وجود آمده را دانه به دانه باز کنیم و گام به گام پیش برویم تا ریسک حادثه را پایین بیاوریم و هیچ کسی در دنیا نمی‌تواند عمل معجزه‌آمیزی را ارائه کند برای تهران یا هر شهر دیگری در ایران یا جهان و بگوید من طرح یک یا دو ماه دارم برای تاب آوری شهرها بلکه باید برای کاهش ریسک پذیری کلانشهری مثل تهران پله پله حرکت کرد و این ریسک را کاهش دهیم.

آقای دکتر به نظر شما با توجه به سابقه زلزله‌های تهران و صحبت‌های کارشناسی و وعد و وعیدهای دولتمردان این حرکت گام به گام انجام شده است یا نه؟

اگر گفته شود هیچ کاری انجام نشده بی‌انصافی است چون یک سری کارها با امکانات و تجهیزاتی که هست از سوی افرادی انجام شده است اما اگر کارهای انجام شده را از سطح مطلوب و توقع ما بسنجیم حقیقتاً متوجه می‌شویم که مقدار زیادی ناامید کننده است. مثلاً بعد از همین زلزله اخیر تعدادی از مسئولان با من تماس گرفتند و خیلی ساده از من سؤال کردند آیا زلزله بزرگتری هم در راه است یا... و انتظار داشتند پاسخ قاطعی بگیرند در صورتی که پاسخ به همین سؤال نیاز به تحقیق و پژوهش آن هم با تجهیزات و وسایل به روز است. مثلاً در زلزله ملارد سال ۹۶ که تهران هم لرزید شبی من مهمان برنامه زنده شبکه تلویزیونی بودم که مجری از من سؤال کرد برای اینکه بهتر بتوانیم تهران را در مقابل این حوادث رصد کنیم به چه تجهیزات و امکاناتی نیاز داریم که من در پاسخ مبلغی را برای خرید تجهیزات اعلام کردم و همان لحظه استاندار وقت تهران که پشت خط بود اعلام کرد ما تجهیزات داریم و اگر کسی هم می‌خواهد کار کند باید با همان تجهیزات کافی است که الان باید گفت با همان تجهیزات پاسخ همان است که مثلاً پس از زلزله ما چند پس زلزله داشته‌ایم و دیگر نمی‌توان اتفاقات بعدی را تحلیل کرد و اینکه قرار است به چه سمت و سویی برود و آن هم باز بر اساس احتمالات است. به‌هر حال تجهیزات و نیروی خبره و کاربلد برای این کار نیاز داریم که خوشبختانه الان شاگردان ما در این رشته متخصص هستند و دکتری دارند و آماده خدمت اما به خاطر مشکلات اقتصادی بهایی به آنها داده نمی‌شود و از آنها استفاده نمی‌کنند.

در مورد تجهیزات ما نسبت به قبل چقدر پیشرفت داشته‌ایم؟

متأسفانه باید گفت وضعیت ما خیلی خوب نیست مثلاً کشور ترکیه در ۲۰ سال قبل ۱۰۰ ایستگاه لرزه‌نگاری داشت و خود شهر استانبول ۱۵ دستگاه اما الان ترکیه بیش از هزار دستگاه لرزه‌نگاری دارد که بیش از ۴۰۰ دستگاه آن در استانبول مستقر است اما در همین بازه زمانی ایران به طور کلی ۱۰۰ دستگاه داشت و الان ۱۳۰ تا ۱۴۰ دستگاه دارد و این آمار به این معنی نیست که کشور ترکیه از امریکا یا کشورهای صنعتی خریده است بلکه او از دانش و فناوری داخلی استفاده کرده اما مسئولان ما با توجه به نیروهای متخصص آماده به این موضوع توجهی نکرده است. به نظر من این زیاده خواهی نیست بلکه کار بنیادی است.

به نظر شما اگر تهران زلزله‌ای بیش از ۵ ریشتر شاهد باشد آیا خساراتی هم به بار می‌آورد؟

بله. اگر زلزله‌ای در داخل شهر تهران ۵ ریشتر یا بالاتر اتفاق بیفتد قسمت‌های مختلف شهر آسیب‌های جدی می‌بینند مثلاً در شبکه‌های زیر ساختی مثل آب، گاز و حوادثی مانند آتش‌سوزی آسیب پذیری بالایی دارد. ما در ۳۰ سال اخیر برای کاهش این ریسک‌ها کارهای خوبی انجام دادیم اما در مقابل این کارها اقدامات بدی هم انجام شده‌است که این ریسک را بالا می‌برد.

چه اقدامات بدی انجام شده؟

مثلاً سیاست گذاری‌های غلطی که در آمایش جمعیت اتفاق افتاد و سیل عظیمی از مردم به تهران مهاجرت کردند و در مناطق حاشیه شهر ساکن شدند. الان حدود ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر در اطراف تهران زندگی می‌کنند که اکثر آنها مهاجر هستند که اگر به آن توجه بیشتری می‌شد و مهاجرت کنترل می‌شد الان وضعیت بهتری داشتیم. موضوع بعدی ساخت و سازها و برج‌سازی در تهران است. مثلاً در منطقه الهیه که کوچه امکان گذر ندارد، باغ‌ها به برج تبدیل شدند و در شهری که خاک آن برای برج‌سازی مناسب نیست ساختمان‌های مرتفع ساخته شدند.